

Vlaams
Parlement

ingediend op **564** (2020-2021) – Nr. 2
15 januari 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Jeremie Vaneeckhout

over het voorstel van resolutie

van Lise Vandecasteele, Kim De Witte,
Jos D'Haese en Tom De Meester

over het rechtstreeks toegankelijk maken
van gratis menstruatieproducten op school

en over het voorstel van resolutie

van Celia Groothedde, Maxim Veys,
An Moerenhout en Hannelore Goeman

over het verzorgen
van gratis menstruatieproducten op scholen

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;

Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;

Maike De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneekhout;

Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;

Gweny De Vroe, Sihame El Kaouakibi;

Johan Danen, Celia Groothedde;

Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Documenten in het dossier:

564 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

567 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting bij het voorstel van resolutie over het rechtstreeks toegankelijk maken van gratis menstruatiemateriaal op school (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2020-21, nr. 564/1) door Lise Vandecasteele.....	4
2. Toelichting bij het voorstel van resolutie over het verzorgen van gratis menstruatieproducten op school (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2020-21, nr. 567/1) door Celia Groothedde en Maxim Veys	5
3. Bespreking	6
4. Stemmingen.....	11
4.1. Voorstel van resolutie over het rechtstreeks toegankelijk maken van gratis menstruatiemateriaal op school (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2020-21, nr. 564/1).....	11
4.2. Voorstel van resolutie over het verzorgen van gratis menstruatieproducten op school (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2020-21, nr. 567/1)	11
Gebruikte afkortingen	12

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding besprak het voorstel van resolutie over het rechtstreeks toegankelijk maken van gratis menstruatiemateriaal op school tijdens haar vergadering van 5 januari 2021. Dit voorstel van resolutie werd in overeenstemming met artikel 61 van het Reglement van het Vlaams Parlement in samenhang behandeld met het voorstel van resolutie over het verzorgen van gratis menstruatieproducten op school (*Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 567/1*).

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting bij het voorstel van resolutie over het rechtstreeks toegankelijk maken van gratis menstruatiemateriaal op school (*Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 564/1*) door Lise Vandecasteele

Uit onderzoek van Caritas blijkt dat één op acht meisjes bij gebrek aan financiële middelen soms geen menstruatiemiddelen kan kopen. Onder meisjes die in armoede oproeien, stijgt dat tot 45 procent. Eén op vijf schoolgaande meisjes in armoede moet om dezelfde reden al eens thuisblijven. Achter deze harde cijfers zitten volgens *Lise Vandecasteele* uitsluitingsschaamte, isolatie en medische problemen.

De alternatieven voor wie geen maandverband, tampons of inlegkruisjes kan kopen, zijn triestig: thuisblijven en zich afzonderen waardoor kostbare lestijd, hobby's en sociale contacten verloren gaan. Wie daardoor al te vaak van school wegblijft, raakt in de problemen. Er zijn meisjes die andere, slechte oplossingen zoeken die vaak voor medische problemen zorgen. Ze proberen te sparen door zelf onhygiënische en vaak gevaarlijke alternatieven te fabriceren of door tampons langer te gebruiken, wat evenwel tot een levensbedreigend toxischeshocksyndroom kan leiden. Dat laatste merkt *Lise Vandecasteele* in haar dokterspraktijk.

Caritas wijst op een dubbel taboe: armoede en menstruatie. Dat laatste is te merken wanneer dit thema aan bod komt in het Vlaams Parlement. *Lise Vandecasteele* verwijst naar haar actuele vraag over menstruatiearmoede in Vlaanderen (*Hand. VI.Parl. 2020-21, nr. 9*). Meisjes schamen zich er vaak voor. Deze maatschappelijke realiteit moet worden aangepakt want deze schaamte zorgt voor heel wat – vaak ook medische – problemen. Menstruatiemiddelen openlijk aanbieden op school zal het taboe gedeeltelijk wegnemen, want op die manier wordt het duidelijk dat menstruatie tot aan de menopauze een deel is van het leven van vrouwen. Unicef wijst erop dat scholen een plaats zijn waar dat taboe kan worden doorbroken door (ook aan jongens) voorlichting te geven en door menstruatiemiddelen aan te bieden. De opmerking dat veel scholen het reeds aanbieden, bijvoorbeeld op het secretariaat, is terecht maar jongeren wijzen erop dat die aanpak het taboe vergroot. Meisjes zien het niet zitten om dat op het secretariaat te vragen.

Er is daarnaast een taboe op armoede. Omdat meisjes zich ervoor schamen dat ze geen menstruatiemiddelen kunnen betalen, blijven ze thuis van school of proberen ze alternatieven. Dit voorstel van resolutie wil daarom aan de hand van proefprojecten menstruatiemiddelen gratis ter beschikking stellen op school. Meisjes moeten menstruatiemateriaal gratis en zonder tussenpersoon uit een automaat, mand of kast kunnen halen.

In Australië, Nieuw-Zeeland en Groot-Brittannië zijn al grote stappen gezet om dit probleem te verhelpen. De resultaten van de geleverde inspanningen zijn goed. Het is betreurenswaardig dat zowel minister Wouter Beke als minister Ben Weyts weigerachtig staan tegenover dit voorstel, onder meer omdat scholen niet alle problemen kunnen oplossen. Dit voorstel van resolutie vraagt niet dat scholen elk probleem oplossen. Het gaat immers om een concreet en groot probleem waarvoor

er een concrete oplossing is. Menstruatiearmoede is volgens de Vrouwenraad groter bij jonge vrouwen.

Deze oplossing zal middelen kosten, maar het gaat om een probleem waar vrouwen maandelijks mee geconfronteerd worden, om basisrechten en om gendergelijkheid. Iedereen vindt gratis toiletpapier normaal. Omdat menstruatie een normale lichaamsfunctie is bij vrouwen, zouden gratis menstruatiemiddelen ook normaal moeten zijn. Lise Vandecasteele meldt afrondend dat zijn ook het voorstel van resolutie van Groen en sp.a steunt.

2. Toelichting bij het voorstel van resolutie over het verzorgen van gratis menstruatieproducten op school (Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 567/1) door Celia Groothedde en Maxim Veys

Celia Groothedde zegt dat pas recent is duidelijk geworden dat menstruatiearmoede ook in welvarende Westerse landen een probleem is. Vrouwen-, jongeren- en welzijns- en armenorganisaties hebben zich er de afgelopen jaren op gefocust. Er zijn wereldwijd maar ook in België ettelijke specifieke organisaties opgericht. De consensus dat menstruatiearmoede een ontoelaatbare ongelijkheid vormt, groeit in sneltempo.

In Vlaanderen was er tot voor kort weinig bekend over menstruatiearmoede. Caritas heeft het initiatief genomen om hiernaar te peilen. De vermelde resultaten dateren van begin 2019. Internationale hulporganisaties die hierrond werken, geven aan dat het probleem in de omringende landen is toegenomen sedert de coronacrisis, wat doet vermoeden dat dit ook in Vlaanderen het geval is.

Gebrek aan menstruatiemiddelen zorgt ervoor dat meisjes gezondheidsrisico's lopen en school missen. Het heeft negatieve gevolgen voor hun sociale contacten terwijl net kwetsbare jongeren belang hebben bij een stevig sociaal vangnet.

Volgens Caritas kost het maximaal 8 miljoen euro om alle meisjes in de Vlaamse Gemeenschap op elk moment dat ze op school menstrueren, voltijds van menstruatiemiddelen te voorzien. Dit voorstel van resolutie kiest ervoor om dat niet in dure automaten ter beschikking te stellen omdat menstruatieproducten maar een fractie kosten van de automaat. Dit voorstel van resolutie is bescheiden: het vraagt om in dialoog met onderwijskoepels en armoedeorganisaties te zoeken naar oplossingen voor menstruatiearmoede op school en bij leerlingen. In die dialoog moet de duurzaamheid van het product in aanmerking worden genomen. Ook de keuzevrijheid van de leerlingen moet daarbij vooropstaan. Er moeten proefprojecten opgestart worden om in het secundair onderwijs gratis menstruatieproducten aan te bieden. Na evaluatie en overleg kan worden overwogen om in de hele Vlaamse Gemeenschap menstruatieproducten ter beschikking te stellen. De vraag wordt op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap gesteld omdat zo alle scholen worden meegenomen. Wars van koepel of netwerk worden alle steden en gemeenten bereikt en wordt discriminatie als gevolg van menstruatiearmoede niet vervangen door discriminatie als gevolg van waar men schoolloopt.

Dit voorstel van resolutie biedt kans om over partijgrenzen heen werk te maken van een thema dat iedereen ter harte gaat. Sedert de indiening heeft dit voorstel van resolutie behoorlijk wat weerklank gehad. Niet alleen de federale overheid heeft middelen toegezegd. Ook op lokaal niveau zijn talrijke initiatieven genomen en vragen gesteld. Dat zijn geen structurele oplossingen maar de initiatieven illustreren de grote bereidheid om dit te verhelpen.

De Vlaamse Gemeenschap kan ook internationaal een voortrekker worden want dit onderwerp wint snel aan belang. Engeland, Schotland en Wales bieden al menstruatieproducten aan op school. In Noord-Ierland zal dat vanaf september 2021 gebeuren. Enkele maanden geleden is een proefproject gestart in Amsterdam. Er loopt

een proefproject in Nieuw-Zeeland. In Schotland is het voorstel om menstruatieproducten aan te bieden unaniem goedgekeurd. Dit voorstel van resolutie unaniem goedkeuren betekent dat het Vlaams Parlement zich achter ettelijke uiteenlopende organisaties schaart. Niet enkel vrouwen-, armoede- of welzijnsorganisaties roepen op om menstruatiearmoede aan te pakken maar ook pleitbezorgers van kinder- en jeugdrechten.

Maxim Veys noemt dit een kwestie van voortschrijdend inzicht. Het probleem is nog niet heel bekend maar vindt snel ingang. Dat bleek uit de reacties op zijn vraag om uitleg over het rapport van Caritas over menstruatiearmoede (*Hand. VI. Parl. 2020-21, nr. C31*). Net als in Schotland is het probleem jarenlang door het middenveld aangekaart.

Dit voorstel van resolutie vraagt de Vlaamse Regering een proefproject op te zetten om na te gaan hoe gratis toegang tot menstruatieproducten efficiënt georganiseerd kan worden. Dat 5 procent van de meisjes af en toe van school wegblijft en 4 procent vrijetijdsactiviteiten laat schieten bij gebrek aan menstruatieproducten, is zowel voor sp.a als voor de kinderrechtencommissaris een aanfluiting van de rechten van het kind.

Sp.a is tegen (gender)ongelijkheid. Dit voorstel van resolutie zorgt voor meer gelijkheid. Het gaat om basishygiëne voor de helft van de bevolking. In 2021 kan men niet anders dan hiermee akkoord gaan. Deze maatregel bereikt ook mensen die het OCMW niet bereikt, en maakt aldus een wereld van verschil.

3. Bespreking

Suzy Wouters zegt dat haar fractie geen van de beide voorstellen van resolutie kan steunen. Scholen zijn al overbevraagd. Scholen vervullen een doorverwijsfunctie. Zorgleerkrachten en CLB's signaleren problemen en nemen contact op met de ouders. Ze moeten ouders er bewust van maken dat het Groeipakket en de zorgtoeslag onder andere voor menstruatieproducten gebruikt moeten worden.

Er mag van scholen niet worden verwacht dat ze voor alles verantwoordelijk zijn. Ze zijn er in de eerste plaats om te onderwijzen en om, bij eventuele problemen, door te verwijzen naar bevoegde instanties.

Het Groeipakket stelt al middelen ter beschikking van mensen in armoede. Wie in armoede leeft, krijgt onder meer een zorgtoeslag, komt in aanmerking voor een verhoogde tegemoetkoming en betaalt aldus minder in de gezondheidszorg. Er zijn reeds stappen gezet om menstruatieproducten betaalbaar te maken. Ze zijn beschikbaar in verschillende prijsklassen. Daarnaast is in 2018 een btw-verlaging van 21 naar 6 procent doorgevoerd op tampons en maandverband. Er worden inspanningen geleverd om menstruatieproducten betaalbaar te maken voor iedereen. Menstruatieproducten algemeen gratis beschikbaar maken op school kan tot misbruik leiden en aan de doelgroep voorbijgaan.

Katrien Schryvers zegt dat armoede een complex probleem is dat door verschillende beleidsdomeinen structureel moet worden aangepakt. Omdat de twee voorstellen van resolutie over jonge meisjes op school gaan, waren ze beter behandeld in de Commissie voor Onderwijs. Beide voorstellen van resolutie zijn gebaseerd op een beperkte enquête van Caritas.

Als meisjes niet naar school gaan omdat ze ongesteld zijn en niet over menstruatieproducten beschikken, moet daaraan worden tegemoetgekomen. De vraag is evenwel op welke wijze dat moet. De spreekster is de mening toegedaan dat de keuze die het Groeipakket maakt voor structurele ondersteuning de aangewezen weg is voor de toekomst.

Tal van zaken zouden gratis ter beschikking moeten worden gesteld omdat ze voldoen aan basisbehoeften. Menstruatieproducten voldoen aan een basisbehoefte maar daarnaast is er schoolmateriaal of voeding. De vraag is altijd welke materiële ondersteuning er wordt verleend, en welke financiële of structurele ondersteuning waarmee mensen zelf noodzakelijke zaken aankopen. De spreekster verkiest structurele ondersteuning.

Dat belet uiteraard niet dat er meisjes zijn die telkens zonder menstruatieproducten naar school moeten. Heel wat scholen hebben al goede praktijken ontwikkeld. Ze werken discreet met vertrouwenspersonen die die meisjes op uiteenlopende wijze ondersteunen. Zij kampen immers vaak nog met andere problemen.

De PVDA heeft een vergelijkbaar voorstel voorgelegd op de Gentse gemeenteraad. Elke Decruynaere, schepen voor Groen, is daar niet op ingegaan omdat scholen al menstruatieproducten aanbieden aan meisjes die het nodig hebben, en omdat het budget beter wordt gebruikt voor wie het echt nodig heeft. Dat heeft ook voor Katrien Schryvers de voorkeur boven menstruatieproducten voor iedereen ter beschikking stellen.

Overleg met scholen en armoedeorganisaties zou wel een goede zaak zijn. Op die manier kunnen goede praktijken gedeeld worden. Buitenlandse proefprojecten moeten worden gevolgd. Menstruatieproducten moeten langs de geëigende kanalen aangeboden worden aan gezinnen in armoede. Wie het nodig heeft, moet worden geïnformeerd. Velen weten niet dat voedselbank of sociale kruideniers dit soort producten ook aanbieden. Er kan eveneens worden nagegaan wat OCMW's op dit vlak doen.

Katja Verheyen vindt de aandacht voor dit probleem terecht want er moet meer aan gedaan worden dan thans het geval is. De N-VA is echter geen voorstander van gratis menstruatieproducten op school voor alle meisjes. Heel wat scholen stellen de nodige producten immers al discreet ter beschikking. De spreekster beaamt dat het nog een taboe is maar wijst tegelijk op het belang van discretie. Automaten op school zijn allicht een brug te ver omdat ze een drempel vormen. Jonge meisjes zullen er niets uithalen in het zicht van iedereen. Een andere vraag is wat er moet gebeuren voor meisjes die geen schoollopen of tijdens vakanties.

De spreekster is er wel voorstander van dat lokale overheden samen met scholen, armoede-, welzijns- en jongerenorganisaties een initiatief nemen. Sommige lokale besturen maken daar, mede onder invloed van de recente media-aandacht, al werk van en stellen laagdrempelig, toegankelijk en discreet menstruatieproducten ter beschikking.

Freya Saeys is er geen voorstander van om menstruatiemiddelen algemeen gratis aan te bieden. Een lokaal bestuur, dat weet welke problemen er precies zijn, is beter geplaatst om een initiatief te nemen tegen menstruatiearmoede in samenspraak met scholen, welzijnswerkers en andere verenigingen.

Wie menstruatieproducten gratis aanbiedt, moet ook de vraag stellen waar de grens precies ligt. Er zijn immers nog andere hygiënische producten, bijvoorbeeld incontinentiemateriaal, die gratis aangeboden kunnen worden. Open Vld kan niet akkoord gaan met de voorstellen van resolutie.

Koen Daniëls hoort in de Commissie voor Onderwijs voortdurend dat scholen moeten focussen op onderwijs. Wat door een organisatie buiten de scholen geregeld kan worden, mag niet naar de scholen getrokken worden. Er zijn naast de ouderlijke verantwoordelijkheid nog het Groeipakket met zijn sociale toeslagen en het OCMW. Kwetsbare gezinnen worden op uiteenlopende wijzen gevolgd. Bovendien lossen scholen dit thans al op discrete wijze op.

De effecten van automaten zijn bekend. Er is ooit geprobeerd op die manier condoms ter beschikking te stellen op school, maar dat heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Het taboe waar de studie op wijst, wordt doorgaans onder vriendinnen opgelost. Op elke school is iemand daarvoor aanspreekbaar: het secretariaat, de vertrouwenspersoon, de EHBO-verantwoordelijke of de stagebegeleider. Een automaat zorgt voor nieuwe druk op school en zal het doel voorbijschieten. Belangrijker is gezinnen in armoede beter te volgen. Sociale kruideniers verdelen het nodige materiaal al.

Lise Vandecasteele is verbaasd over de negatieve reacties omdat de meerderheidspartijen lokaal reeds initiatieven hebben genomen. Het gaat niet alleen om armoede maar ook om vrouwenrechten. In Schotland zijn menstruatiemiddelen gratis voor alle vrouwen. Ze kunnen ze op verschillende publieke plaatsen vragen. Ze worden op een aantal plaatsen verplicht aangeboden. Iedereen vindt gratis toiletpapier normaal. Menstruatiemiddelen zouden dat ook moeten zijn. Het hoeft niet in een automaat aangeboden te worden.

Het probleem wordt geminimaliseerd. Caritas heeft meer dan tweeduizend meisjes bevroegd. Eén op vijf zegt soms thuis te blijven bij gebrek aan menstruatiemiddelen. Scholen hoeven niet alles op te lossen maar terwijl toiletpapier wordt aangevuld kan ook menstruatiemateriaal worden klaargelegd in een kast, mand of automaat.

Het Kinderrechtencommissariaat geeft zelf aan dat het taboe op deze wijze wordt weggewerkt. Waarom stiekem doen over een basisbehoefte waarmee elke vrouw maandelijks wordt geconfronteerd? Dat iemand met voldoende geld er ook gebruik van zal maken, is een nepargument.

Wie pleit voor een structurele aanpak, moet daar werk van maken. Iedereen weet dat veel gezinnen het heel moeilijk hebben. Er zijn kinderen die geen menstruatieproducten durven te vragen omdat hun ouders amper rondkomen. Er is niet alleen een taboe rond menstruatie maar ook rond armoede. Menstruatiemiddelen op school ter beschikking stellen kan beide verhelpen.

Voor andere specifieke problemen zijn er specifieke oplossingen. Voor schoolmateriaal is er de maximumfactuur. Caritas beaamt dat een voldoende hoog inkomen een betere oplossing is. Omdat dat nog niet zo is, missen veel meisjes school omdat ze geen menstruatiemateriaal hebben. In afwachting van de finale oplossing, kan dit alvast worden opgelost. De meerderheid levert evenwel onvoldoende inspanningen want het Groeipakket volstaat niet om alle uitgaven te dekken. Er zijn nog te veel mensen in armoede die niet rondkomen.

Met haar voorstel van resolutie wil ze een proefproject lanceren om vervolgens te onderzoeken of een veralgemening wenselijk is. Er wordt niet gepleit om onmiddellijk een algemene maatregel in te voeren. De spreekster begrijpt niet dat wie zich tegen dit voorstel van resolutie kant, wel initiatieven neemt op lokaal niveau.

Celia Groothedde merkt een aantal misverstanden. Het voorstel van resolutie vraagt niet om menstruatiemiddelen algemeen gratis ter beschikking te stellen. Er wordt enkel gevraagd om proefprojecten op te starten in overleg met koepels en netten en om die vervolgens te evalueren.

De spreekster ontkent dat scholen hierdoor extra zorgtaken zullen krijgen. Scholen zijn slechts de plek waar dit mogelijks wordt opgelost. Toiletpapier ter beschikking stellen is evenmin een zorgtaak. Scholen komen geregeld ter sprake in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding omdat het plaatsen zijn waar jongeren bereikt kunnen worden.

Scholen bieden op dit ogenblik al schoolmateriaal aan. Scholen met veel leerlingen in armoede bieden soep aan. Menstruatieproducten, en al zeker omdat het slechts

om proefprojecten gaat, vertegenwoordigen slechts een laag budget in vergelijking met andere zaken. Wie ervoor opteert om dat niet gratis aan te bieden, maakt een ideologische keuze.

Alle bedenkingen kunnen in de evaluatie van de proefprojecten naar voren gebracht worden. In tegenstelling tot wat Katrien Schryvers denkt, weet de spreekster uit eigen ervaring dat niet alle kinderen in armoede op school bereikt worden en er gratis menstruatiemateriaal krijgen. Armoede is onzichtbaar vanwege de bewuste en onbewuste stigma's.

De spreekster heeft overlegd met Elke Decruynaere. Gent voert een zeer sociaal bestuur dat al tal van inspanningen levert. Een lokaal bestuur kan niet anders. Het wijst op een fundamenteel probleem dat ook in andere opzichten naar voren komt. Lokale besturen worden overbevraagd. Bij elk armoedeprobleem wordt naar de lokale besturen verwezen zodat armoede blijft woekeren. Een lokaal bestuur kan dit bovendien enkel oplossen in het stedelijk onderwijs, dat slechts een klein percentage van de leerlingen bereikt. Andere scholen zullen dat zelf moeten bekostigen waardoor ze inderdaad extra belast worden. Door dit op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap te tillen, wordt iedereen bereikt en bovendien een nieuwe vorm van discriminatie vermeden.

Celia Groothedde is verbaasd en teleurgesteld dat Katrien Schryvers haar voorstel van resolutie niet steunt, aangezien Stokpaardje vzw een inzameling plant voor dure automaten. Ze beaamt dat arme gezinnen genoeg geld zouden moeten krijgen. Deze brede peiling is uitgevoerd lang na de invoering van het Groeipakket met zijn sociale toeslagen. Sedertdien is er een eenmalige toeslag geweest van 35 euro, wat onvoldoende blijft.

Menstruatiearmoede is een structureel probleem dat meisjes van school houdt. De Vlaamse Regering heeft grote inspanningen geleverd om elk kind op school te houden tijdens de coronacrisis. Het is niet te begrijpen waarom een voorstel van resolutie met dezelfde doelstelling niet kan worden goedgekeurd.

Celia Groothedde beaamt dat er een grens moet worden getrokken. Incontinentie is een zeldzamer probleem op school. Het verdient een aparte behandeling maar vormt geen beletsel voor het beoogde proefproject.

Het is niet de bedoeling met automaten te werken. Dat kinderen ook met toiletpapier grappen kunnen uithallen is nooit als argument gebruikt om er geen meer aan te bieden. Andere landen die deze maatregel al hebben ingevoerd, hebben hier geen klachten over. De spreekster noemt de bezorgdheden van Koen Daniëls ongegrond.

Ze nodigt de commissie uit dit voorstel van resolutie ondanks alle bezwaren toch goed te keuren. Een proefproject zal aantonen of de klachten gegrond zijn, en of hiermee een fundamenteel verschil kan worden gemaakt in het leven van veel jonge meisjes.

Maxim Veys begrijpt dat de meerderheid dit voorstel van resolutie niet wil goedkeuren. De redenen waarom zijn echter onduidelijk. Een proefproject is evenwel de aangewezen methode om na te gaan of de praktische bezwaren terecht zijn.

Hij vraagt wat hij aan het voorstel van resolutie moet wijzigen opdat de meerderheid het toch zou goedkeuren. Niemand ontkent immers het probleem en iedereen lijkt bereid er iets aan te verhelpen. Het voorstel van resolutie biedt volgens de meerderheid geen structurele oplossing. Daarnaast verwijst de meerderheid naar de lokale besturen. Maxim Veys wijst erop dat de Vlaamse Gemeenschap het aangewezen niveau is omdat heel wat lokale besturen geen middelbare scholen op hun grondgebied hebben.

De spreker beaamt dat niet elk meisje behoefte heeft aan gratis menstruatiemateriaal. Maar op basis van deze vaststelling kan worden beslist om niet langer gratis toilet-papier aan te bieden op school. Dat de focus van scholen enkel op onderwijs moet liggen, klopt evenmin. Zorgleerkrachten focussen niet uitsluitend op onderwijs.

Een andere oplossing is de invoering van brugfiguren of gezinscoaches. Goede buitenlandse praktijken verzamelen hoeft niet omdat die al vermeld worden in de studie van Caritas. Buitenlandse praktijk kan in Vlaanderen getest worden dankzij een proefproject.

Het probleem is in de media geweest. Het leeft onder de doelgroep en zal niet verdwijnen. De meerderheid is van oordeel dat dit voorstel van resolutie geen oplossing biedt, maar komt niet met een andere oplossing. Maxim Veys ziet geen verschil tussen gratis balpennen en gratis menstruatiemateriaal op school. Beide maatregelen bestrijden ongelijkheid. Wie dit probleem ernstig neemt en het wil verhelpen, moet dit voorstel van resolutie goedkeuren.

Koen Daniëls betreurt hoe over scholen wordt gesproken. Tal van scholen hebben hem bevestigd dat menstruatiemateriaal voorhanden is voor meisjes die er nood aan hebben. De wijze waarop het wordt aangeboden is van geen belang. Hij vindt de stelling beschamend dat scholen op ideologische gronden actief zouden weigeren om menstruatiemateriaal te geven aan leerlingen die ernaar vragen. Enerzijds wordt tegen een al te zichtbare automaat geargumenteed maar anderzijds moet een taboe worden doorbroken. Voor meisjes die niet naar school komen omdat ze ongesteld zijn, is gratis menstruatiemateriaal weinig zinvol.

Katrien Schryvers wil dit thema sereen behandelen. Ze apprecieert het dat de meerderheidspartijen op lokaal niveau al initiatief hebben genomen omdat dit de aangewezen aanpak is. OCMW, lokaal bestuur en scholen moeten het thema samen aanpakken door afspraken te maken of goede praktijken te delen. Heel veel scholen gaan op een goede manier om met armoede. Ze beschikken daartoe over specifieke middelen. Er zijn scholen die inzetten op de aanpak van armoede door leerlingen in armoede te ondersteunen.

Het voorstel van resolutie van Groen en sp.a wil menstruatiemateriaal algemeen gratis ter beschikking stellen. De meerderheid vindt dat geen goed idee, en pleit voor overleg met armoedeorganisaties, koepels en lokale besturen om het thema aan te pakken. De beschikbare middelen worden best ingezet voor wie ze het hardste nodig heeft. De selectieve participatietoelagen en de sociale toeslagen zijn sedert de invoering van het Groeipakket toegenomen. Op deze wijze wordt armoede structureel aangepakt.

Celia Groothedde had het niet over een ideologische keuze van de scholen maar van de meerderheid om dit voorstel van resolutie niet goed te keuren. Scholen willen uiteraard menstruatiemateriaal aanbieden. Net zoals er kleuterjuffen zelf een vieruurtje klaarmaken voor kleuters die in armoede groot worden. Scholen en leerkrachten mogen daar evenwel zelf geen kosten voor maken. De Vlaamse Gemeenschap moet dat in hun plaats dragen.

Wie verwijst naar de lokale besturen, spreekt enkel stedelijke scholen aan. Dit voorstel van resolutie ontlast scholen. Het is niet omdat meisjes er niet om vragen dat deze armoede er niet is. Menstruatiemiddelen ter beschikking stellen helpt de meisjes die om die reden van school wegblijven. Meisjes die alternatieven gebruiken omdat ze hun ouders niet met extra kosten willen opzadelen, kunnen er ziek van worden. Scholen zullen dat nooit vernemen. Het voorstel van resolutie vraagt niet om menstruatiemateriaal sowieso ter beschikking te stellen maar wel om het te overwegen. Celia Groothedde hoopt aldus alle misverstanden te hebben opgeklaard en op de steun van de meerderheid te kunnen rekenen.

Lise Vandecasteele ontkent dat een lokale aanpak automatisch beperkt tot het stedelijk onderwijs. In Gent vroeg de PVDA niet alleen om het in de stadsscholen in te voeren maar ook om met de andere netten te overleggen. Elke Decruynaere ging daar niet op in omdat menstruatiemateriaal al beschikbaar is op het secretariaat van de Gentse scholen. Omdat leerlingen er op het secretariaat om moeten vragen, kan het onderliggende armoedeprobleem ook aangepakt worden. Dat Groen en sp.a het op Vlaams niveau willen aanpakken is een goede zaak want dit is geen lokaal probleem. De inspanningen in andere landen illustreren dat.

Toen Caritas de enquête afnam, waren er al scholen die menstruatiemateriaal ter beschikking stellen voor de meisjes die het weten en aandurven ernaar te vragen. Ondanks die inspanningen blijven veel meisjes alternatieve oplossingen zoeken of van school wegblijven. Het is duidelijk dat de huidige oplossingen onvoldoende zijn. Dit is geen exclusief armoedeprobleem. Het gaat ook om gendergelijkheid en een taboe. Een proefproject is een laagdrempelige wijze om daarin stappen vooruit te zetten. Het is niet te begrijpen waarom partijen die dit lokaal aanpakken geen voorstander zijn van proefprojecten op Vlaams niveau.

Katja Verheyen ontkent dat een lokale aanpak beperkt blijft tot het stedelijk onderwijs. In haar gemeente zijn er enkel vrije scholen en gemeenschapsscholen, waarmee voortreffelijk wordt samengewerkt. Ze beaamt dat lokale besturen overbevraagd worden maar dat is vaak het gevolg van het feit dat lokale besturen het aangewezen niveau zijn om problemen te detecteren en aan te pakken. Dat is de reden waarom ze er steeds voor pleit het initiatief bij de lokale besturen te leggen. Samen met scholen, armoede-organisaties en jongereninitiatieven kan ervoor worden gezorgd dat meisjes en vrouwen die het echt nodig hebben, toegankelijk en laagdrempelig geholpen kunnen worden.

4. Stemmingen

4.1. Voorstel van resolutie over het rechtstreeks toegankelijk maken van gratis menstruatiemateriaal op school (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 564/1)

Het voorstel van resolutie wordt met 11 stemmen tegen 3 niet aangenomen.

4.2. Voorstel van resolutie over het verzorgen van gratis menstruatieproducten op school (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 567/1)

Het voorstel van resolutie wordt met 11 stemmen tegen 3 niet aangenomen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Jeremie VANEECKHOUT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
EHBO	eerste hulp bij ongelukken / eerste hulp bij ongevallen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn